

แนวทางการใช้ยาทางทันตกรรม ในหญิงตั้งครรภ์และให้นมบุตร

ทพญ.นภัสสร เวชคุณานกุล

คู่มือแนวทางการใช้ยาทางทันตกรรมอย่างปลอดภัยสำหรับผู้ป่วยกลุ่มพิเศษ

ทำไมเราต้องระวังเป็นพิเศษ?

ผู้ป่วยกลุ่มพิเศษ

หญิงตั้งครรภ์และหญิงให้นมบุตรมี
สรีรวิทยาที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลต่อการ
ดูดซึม การกระจาย และการขับถ่ายยา

ผลกระทบต่อทารก

ยาบางชนิดสามารถผ่านรก (Placental
Barrier) หรือขับออกทางน้ำนมได้ ซึ่งอาจ
ส่งผลต่อทารกในครรภ์หรือทารกที่ดื่มนม

หลักการสำคัญ

ใช้ยาในปริมาณและระยะเวลาที่น้อยที่สุด
เสมอ โดยพิจารณาประโยชน์และความ
เสี่ยงอย่างรอบคอบ

ยาชา...ปลอดภัยไหม?

สำหรับหญิงตั้งครรภ์

Lidocaine - จัดอยู่ในกลุ่มที่ปลอดภัยที่สุด และได้รับการรับรองจาก FDA

- Mepivacaine & Articaine - สามารถใช้ได้ แต่ควรระมัดระวังเป็นพิเศษ โดยเฉพาะในปริมาณที่สูงมาก

สำหรับหญิงให้นมบุตร

ยาชาทุกชนิดมีความปลอดภัยสูง เนื่องจากผ่านสู่น้ำนมได้น้อยมาก และ การใช้ในปริมาณที่เหมาะสมไม่ส่งผลกระทบต่อทารก

ยาแก้ปวด

Paracetamol

เป็น **ตัวเลือกแรก (Drug of Choice)** สำหรับผู้ป่วยกลุ่มนี้
ปริมาณ: 500-1000mg ทุก 6-8 ชั่วโมง (ไม่เกิน 4g/วัน)

ข้อควรระวัง

แม้จะมีข้อกังวลเรื่อง ผลกระทบในระยะยาว แต่ประโยชน์จากการรักษา ยังคงมากกว่าความเสี่ยง
ควรใช้ในปริมาณต่ำสุดที่มีประสิทธิภาพ

ยาแก้ปวดที่ต้องระวัง!

NSAIDs (Ibuprofen, Naproxen)

ไตรมาสที่ 1: หลีกเลี่ยง - อาจทำให้แท้ง

ไตรมาสที่ 3: ห้ามใช้เด็ดขาด - อาจทำให้หลอดเลือดหัวใจทารก
ปิดก่อนกำหนด

ในหญิงให้นมบุตร : ใช้ได้อย่างปลอดภัย เพราะผ่านสู่น้ำนมได้
น้อย

Opioids (Codeine, Tramadol)

ห้ามใช้: ทั้งในหญิงตั้งครรภ์และให้นมบุตร

ผลกระทบ :

- เสี่ยงต่อการแท้ง
- ภาวะถอนยาแรกคลอดในทารก
- กดการหายใจของเด็ก

ยาปฏิชีวนะ

๘๐

กลุ่ม Penicillins

Amoxicillin และ Augmentin เป็นยาที่ปลอดภัยที่สุด มีประวัติการใช้งานยาวนานและไม่พบผลข้างเคียงรุนแรง

๘๐

กลุ่ม Macrolides

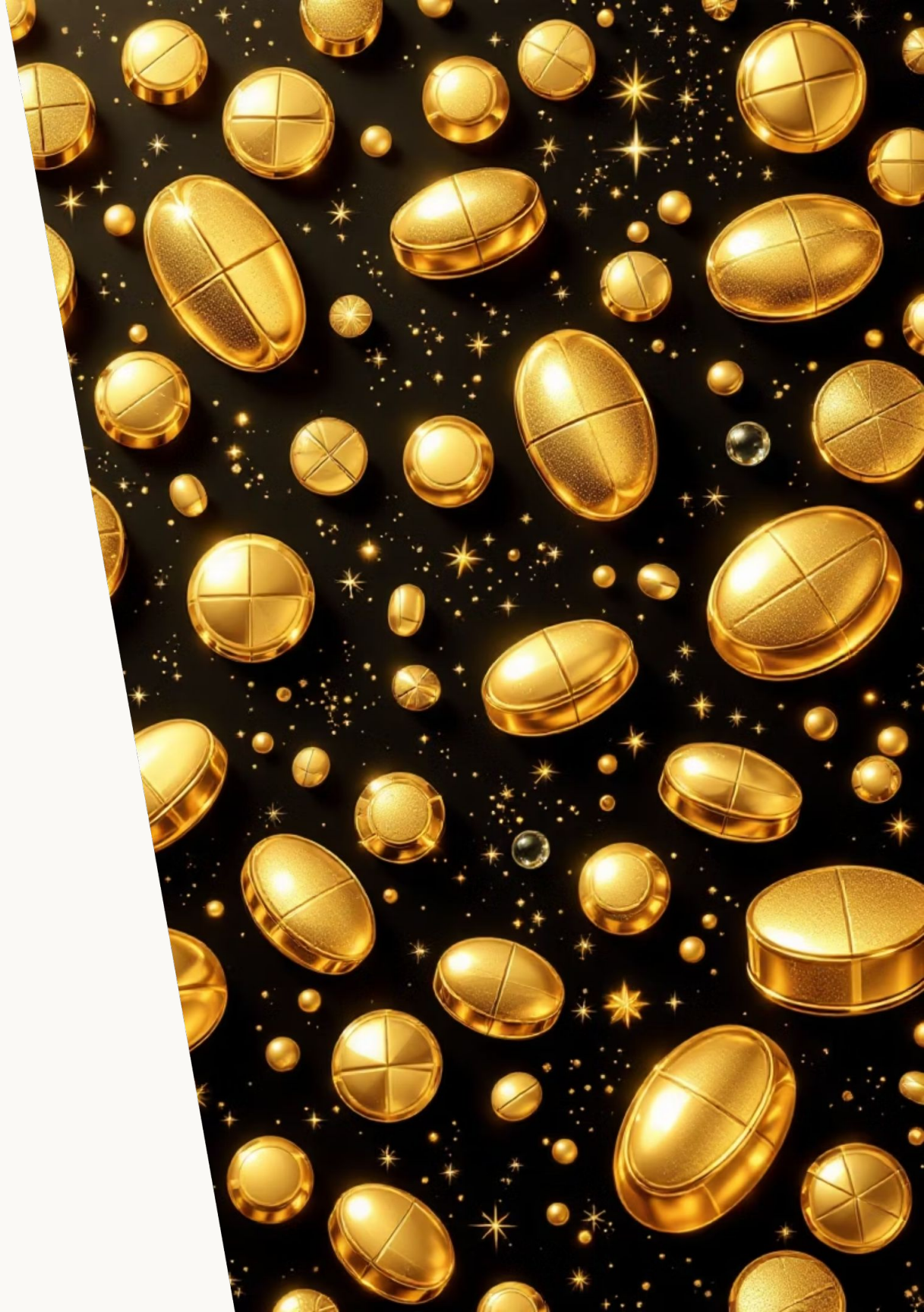
ในกรณีแพ้ Penicillin ให้เลือก **Azithromycin** เป็นอันดับแรก เพราะได้รับการพิสูจน์ว่าปลอดภัย

๘๐

Clindamycin

ปลอดภัยในหญิงตั้งครรภ์

ข้อควรระวัง : ในหญิงให้นมบุตร ควรใช้อย่างระมัดระวัง เพราะอาจผ่านสู่น้ำนมและรบกวนระบบทางเดินอาหารของทารกได้

แนวทางปฏิบัติ

1

Mild Infection

Amoxicillin 500mg, 1×3, 3-7 วัน

2

ถ้าแพ้ Penicillin

หญิงตั้งครรภ์ : Clindamycin 300mg, 1×3

หญิงให้นมบุตร : Azithromycin 250mg, 1×2

3

Moderate Infection

พิจารณาใช้ **Augmentin** 1g, 1×2, 5-7 วัน

Key Takeaways

ยาชา

Lidocaine คือยาชาที่ปลอดภัยที่สุด

ยาแก้ปวด

Paracetamol เป็นยาแก้ปวดตัวแรกเสมอ

NSAIDs

ห้ามใช้ในไตรมาสแรกและไตรมาสสุดท้าย

Opioids

ห้ามใช้ในทุกกรณี

ยาปฏิชีวนะ

Amoxicillin & Augmentin เป็นยาฆ่าเชื้อที่ปลอดภัย

แพ้ Penicillin

Azithromycin คือตัวเลือกที่ดีในกรณีแพ้ Penicillin

การใช้ยาอย่างปลอดภัยคือพื้นฐานสำคัญในการดูแลสุขภาพช่องปากของหญิงตั้งครรภ์และให้นมบุตร